

גמרא סדורה

מסכת כתובות

פרק י' - "מי נְשֵׂהָיָה נְשׂוּי"

לימוד והכנת מסכת כתובות מוקדשת

לרפואת מו"ר

הרב מרדכי בן רבקה שטרנברג שליט"א

לימוד פרק י' -

מוקדש לכל "מי נְשֵׂהָיָה נְשׂוּי" או עדיין לא נשוי,
שנמצא כעת בתקופה קשה של החגים - "לבד"
שהקב"ה ישלח לוֹ הַ מַרְפֵּא, שמחה והצלחה

המהדורה המאהיבה את הגמרא על לומדיה

מעניקה חווית הצלחה ושמחה

מאפשרת לימוד מהיר ובהיר בעיון ובהבנה

בהצלחה - יגעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות

דניאל ברק ווינט

טל' - 0526071122

דוא"ל vinetdb81@gmail.com

עתניאל ד.ג. הר חברון 9040700

©

כל הזכויות על הניקוד, הפיסוק והחלוקה לסוגיות ופסקאות שמורות לעמותת "וכל בניך לימודי ה" ולדניאל ברק ווינט.

ט' תשרי תשפ"ג

מסכת כתובות פרק י' - "מי שהיה נשוי"

1. צ, א-ב

רפ"י

מתני'

מי שהיה נשוי: יורשי הראשונה. אם מתו נשוי אחריו עד שלא הספיקו לגבות: **נשא ראשונה ומתה.** בחייו נשא שניה ומת הוא ויורשי הראשונה באין ותובעין כתובת בנין דכרין כמו ששינו (לעיל דף נב:). בנין דכרין דיהויין ליכי מינאי כו' או רוצים לחלוק ירושת אביהם: **שניה ויורשיה קודמין.** שהיא בעלת חוב אבל ראשונים באין לירש את אביהן דהא אינון ירתון תנן לפיכך פורעין את החוב תחילה והשאר ירושה:

גמ'

מדקתני: לישנא דקודמת ולא קתני כו'. ועל כרחך כשאין שם אלא כדי כתובה אחת קאמר דאי לא מאי נפקא מינה דקודמת: **ש"מ.** קודמת לכתחילה אבל אם קדמה שניה ותפסה לא מפקינן מינה: **לגמרי.** שאין לשניה כלום: **כדתנן בן קודם לבת.** ועל כרחך קודם לגמרי הוא: **אידי.** דבעי למיתני סיפא שניה ויורשיה לישנא דקודמין ולא שייך למיתני בה אם קדמו ותפסו אין מוציאין מידם דהא ודאי מוציאין אם תפסו והחזיקו בקרקע דהא נכסי אישתעבוד לשטר דבעל חוב: **תנא נמי.** רישא לישנא דלכתחילה קודמת ולא תנא אם קדמה ותפסה אין מוציאין:

מתניתין

מי שהיה נשוי שתי נשים ומת,
הראשונה - קודמת לשניה,
ויורשי הראשונה - קודמין ליורשי השניה.

נשא את הראשונה ומתה, נשא שניה ומת הוא - שניה,
ויורשיה - קודמין ליורשי הראשונה.

גמרא

מדקתני: "הראשונה קודמת לשניה" ולא קתני: "הראשונה יש לה, והשניה אין לה" - מפלל דאי קדמה שניה ותפסה - לא מפקינן מינה.

שמע מינה:

בעל חוב מאוחר שקדם וגבה - מה שגבה גבה.

לעולם אימא לה: מה שגבה - לא גבה,

ומאי "קודמת" - לגמרי קתני,

כדתנן:

"בן קודם לבת" (בבא בתרא קטו.).

איכא דאמרי:

מדלא קתני: "אם קדמה שניה ותפסה - אין מוציאין מידה" - מפלל דאי קדמה שניה ותפסה - מפקינן מינה.

שמע מינה:

בעל חוב מאוחר שקדם וגבה - מה שגבה לא גבה.

לעולם אימא לה: מה שגבה - גבה,

ואידי דתנא: "שניה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה",

תנא נמי: "הראשונה קודמת לשניה".

צב

2. צ, ב

כ"ז

"נשא את הראשונה [ומתה, נשא שניה ומת הוא - שניה, ויורשיה - קודמין ליורשי הראשונה]."

שמע מינה תלת:

שמע מינה: אחת בחייו ואחת במותו - יש להן כתובת בנין דכרין, ולא חיישינן לאינצויי.

ממאי?

מדקתני: "שניה ויורשיה - קודמים ליורשי ראשונה" - מיקדם הוא דקדמי, הא איכא - שקלי.

ושמע מינה: כתובה - נעשית מותר לחברתה.

ממאי?

מדלא קתני: "אם יש שם מותר דינר".

ושמע מינה: כתובת בנין דכרין - לא טרפה ממשעבדי.

דאי סלקא דעתין: טרפה ממשעבדי - ליתו בני ראשונה ולטרפניהו לבני שניה.

מתקיף לה רב אשי:

ממאי?

דלמא לעולם אימא לה אחת בחייו ואחת במותו אין להן כתובת בנין דכרין!

ומאי "קודמין"?

לנחלה קתני.

וכי תימא: "יורשי הראשונה" - למה לי?

אידי דתנא: "שניה ויורשיה",

תנא נמי: "ליורשי הראשונה".

ודקאמרת: "כתובה נעשית מותר לחברתה" -

דלמא לעולם אימא לה: אין כתובה נעשית מותר לחברתה,

והכא הוא דאיכא מותר דינר!

שמע מינה אחת בחייו ואחת במותו יש להן. לראשונים כתובת בנין דכרין ולא אמרינן כי תקון בנין דכרין היכא דמתו שתייהן בחייו וכתובת האחת מרובה משל חברתה אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן והשאר חולקין בשוה דהשתא אתו תרוייהו בתורת בנין דכרין שהוא ירושת האב ולא אתי לאינצויי אבל אחת בחייו ואחת במותו דירשי שניה באין על כתובת אמן בתורת ירושת חוב אמן ולא מאביהם באה להם ובני ראשונה באין ליטול חלק יתר מכח ירושת האב דהא ירתון תנן לא שקלי דלמא אתו לאינצויי ולומר לא תטלו בירושת אבינו יותר ממנו הא לא אמרינן:

כתובה נעשית מותר לחברתה. דאע"ג דלא תקון כתובת בנין דכרין א"כ יש מותר על שתי הכתובות דינר דלא מיעקרא נחלה דאורייתא כדתנן בפרקין ופרשינן טעמא בפרק נערה שנתפתה (לעיל דף נב:) הני מילי כי מתו שתייהן בחייו דתרוייהו אתו בתורת בנין דכרין אבל אחת בחייו ואחת במותו שהשניה נגבית בתורת חוב אין לה ירושה גדולה מזו ולא מיעקרא נחלה דאורייתא שכשמת נפלו נכסים לפני יורשין וכשיצא שטר חוב על אביהן אלו ואלו עושין מצוה לפרוע חובת אביהן והיא היא ירושתן לפיכך כתובה זו נעשית כמותר לירושה וגובין בני הראשונה כתובת בנין דכרין:

[לא טרפי ממשעבדי. דלא תימא יתבון תנן ובעל חוב הוו ושעבודם קודם ויטרפו מבני השניה שהן בעלי חובות מאוחרין אלא יורשין הן וירתון תנן ולא גבו ממשעבדי]:
ומאי קודמין. דמשמע הא אי איכא מודי למשקל בתריהו שקלו:

קודמין לנחלה. לא שיטלו הראשונים אחריהם כתובת אמן אלא יטלו אחריהם חלקם במותר כדרך חולקי ירושה:
יורשי הראשונה למה לי. דקרו להו יורשי ראשונה הלא לא מכחה ולא מתקנתה הן באין לירש ואמאי קתני סיפא ליורשי הראשונה:

הכי גרסי' אידי דתנא שניה ויורשיה תנא נמי ליורשי הראשונה. אידי דקרי להו לבני שניה יורשי האם דאינהו מינה קא ירתי קרינהו לבני ראשונה נמי על שם יורשיה ולא משום דמדידה קא ירתי אלא שמא בעלמא כלומר לבני הראשונה:
והכא בדאיכא מותר דינר. קאמר אי האי קודמין ליורשי הראשונה קודמין לכתובת בנין דכרין הוא איכא לאוקומה בדאיכא מותר דינר ואע"ג דלא תני אם יש שם מותר דינר הא קתני לה לקמן היה שם מותר דינר כו' ותרתי זימני לא איצטריך למיתני:

3. צ, ב - צא, א

ר"י

"ואחת בחייו ואחת במותו".

תנאי היא,

דתנאי:

"מתו אחת בחייו ואחת במותו:

בן ננס אומר:

יכולין בני הראשונה לומר לבני השנייה: בני בעלת חוב אתם, טלו פתובת אמכם וצאו.

רבי עקיבא אומר:

בבר קפצה נחלה מלפני בני הראשונה, ונפלה לפני בני השנייה".

מאי לאו בהא קא מיפלגי:

דמר סבר: אחת בחייו ואחת במותו - יש להן פתובת בניו דכרין,

ומר סבר: אחת בחייו ואחת במותו - אין להן פתובת בניו דכרין.

אמר רבה:

אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי:

דכולי עלמא: אחת בחייו ואחת במותו - יש להן פתובת בניו דכרין,

והקא - בכתובה נעשית מותר לחברתה,

והוא הדין לבעל חוב קמיפלגי,

מר סבר: פתובה - נעשית מותר לחברתה, והוא הדין לבעל חוב,

ומר סבר: אין פתובה נעשית מותר לחברתה, והוא הדין לבעל חוב.

ואמינא להו אנא:

בבעל חוב - כולי עלמא לא פליגי דהוי מותר,

כי פליגי - בכתובה.

מתקיף לה רב יוסף:

אי הכי,

"רבי עקיבא אומר: בבר קפצה נחלה"!!

"אם יש מותר דינר" - מיבעי ליה!

אלא אמר רב יוסף:

באחת בחייו ואחת במותו - קא מיפלגי.

והני תנאי כי הני תנאי,

דתנאי:

"נשא את הראשונה ומתה, נשא את השנייה ומתה הוא:

באין בניה של זו לאחר מיתה - ונוטלין פתובת אמון.

רבי שמעון אומר:

אם יש מותר דינר - אלו נוטלין פתובת אמון,

ואלו נוטלין פתובת אמון,

ואם לאו - לא חולקיין בשוה".

מאי לאו בהא קא מיפלגי:

דמר סבר: אחת בחייו ואחת במותו - יש להן פתובת בניו דכרין,

ומר סבר: אחת בחייו ואחת במותו - אין להם פתובת בניו דכרין.

לא,

דכולי עלמא: אחת בחייו ואחת במותו - יש להן פתובת בניו דכרין,

והקא בדינר מקרקעי קמיפלגי:

מר סבר: מקרקעי - אין,

מטלטלי - לא.

ומר סבר: אפילו מטלטלי.

ומי מצית אמרת הכי?!

והתנן:

"רבי שמעון אומר:

צא, א

תנאי היא. אי שקלי בני ראשונה כתובת בניו דכרין אי לא:

אתם בני בעלת חוב אתם טלו

כתובת אמכם וצאו. ע"כ בדליכא

מותר דינר קמיירי מדקתני וצאו

ואי דאיכא נחלה יותר על שתי

כתובות מאי וצאו דקא אמרי להו

נהי נמי דשקלי בני ראשונה כתובת

בניו דכרין שארא מיהא פלגי אלא

בדליכא והכי קאמרי להו אתם בני

בעלת חוב אתם וכתובת אמכם

הואיל וחוב היא ואינכם באין

בתורת בניו דכרין לא בעינן מותר

דינר דאין לך נחלה דאורייתא יפה

מזו שאנו ואתם פורעים חובת

אבינו הלכך טלו אותה וצאו ואנו

נטול השאר בכתובת בניו דכרין:

רבי עקיבא אומר כבר קפצה נחלה

כו'. משעה שמת הבעל בחייה של

שניה קפצה נחלת בניו דכרין מלפני

בני הראשונה:

ונפלה. להיות נחלה כשאר ירושה

אף לבני השנייה ואפילו הוי הכא

מותר דינר לא הוו שקלי בני

הראשונה כתובת בניו דכרין

דבאחת בחייו ואחת במותו לא

איתקן:

דכו"ע יש להן. וטעמא דרבי

עקיבא הכא משום דליכא מותר

דינר הוא וקסבר אין כתובה נעשית

מותר לחברתה ואפי' השנייה חוב

וה"ה לבעי"ח היכא דמתו שתייהן

בחייו דתרוייהו אתו בתורת בניו

דכרין ויש שם מותר דינר והוא

משועבד לבעל חוב לא הוי מותר:

בבעל חוב כולי עלמא לא פליגי

דהוי מותר. הואיל והשטר יוצא על

כולם נמצאו כולם פורעין והיא

נחלה שלהן שעשו בהן מצות פריעת

חוב אביהם:

כי פליגי בכתובה. באחת בחייו

ואחת במותו שהשנייה חוב היא

פליגי בן ננס סבר הרי זו כשאר חוב

והוי מותר ור' עקיבא סבר לאו

כשאר חוב דמי כיון דאינהו גופייהו

קא שקלי והלכך הנך בני שניה

מקבלין ולא פורעין נמצא שאין

כאן נחלה דאורייתא ולא איתקן

ירושת בניו דכרין דרבנן למיעקר

נחלה דאורייתא:

אי הכי. דבהא לחודא הוא דפליג

רבי עקיבא משום דליכא מותר ואי

הוה מותר לא פליג מאי כבר קפצה

נחלה דמשמע אין כאן תורת בניו

דכרין כלל הכי אבעי ליה למימר

אם יש שם מותר נוטלין ואם לאו

אין נוטלין:

אלא אמר רב יוסף כו'. כדפרישית

ברישא דאפי' הוה בה מותר אתא

ר' עקיבא למימר דהואיל ואחת

במותו ליכא כתובת בניו דכרין

לבני ראשונה וכל שכן כי ליכא:

באים בניה של זו. קא סלקא דעתך

אבני שניה קאי והכי קאמר באים

בני השנייה שהיא בעלת חוב ונוטלין

כתובת אמם אבל לבני ראשונה אין

כאן כתובה דקסבר אחת בחייו

ואחת במותו אין להם:

חולקין בשוה. את המותר על

כתובת החוב:

בדינר מקרקעי קמיפלגי. אי בעינן

ההוא מותר שיהא שם שתי

כתובות ודינר מקרקעות והכא

בדליכא מותר דינר אלא מטלטלי

משי"ה אמר ת"ק דאין בני ראשונה

נוטלין ואתא ר"ש למימר הואיל

ויש מותר דינר כל דהו שקלי:

ר"י

ומר סבר אפי' ממשעבדי ר"ש סבר חוב הוי מותר:

ה"ג אי הכי ר"ש אומר אם יש מותר דינר ואברייטא קאי הואיל ובדאיכא מותר מוקמת לה אלא שמשעבד ר"ש לקולא קאמר הכי איבעי ליה למימר הואיל ויש שם מותר דינר אלו נוטלין כו':

וכ"ת איפוך פירושא דפרשיי בפלוגתייהו איפוך ואימא באין בניה של זו דקאמר ת"ק אבני ראשונה קאי וקאמר דשקלי כתובת בנין דכרין ואתא ר"ש למימר אם יש שם מותר דינר כולם נוטלין ואם לאו אלא פחות מדינר יש חולקים בשוה:

והא ת"ק דמתני' דקאמר ר"ש עלייהו אפי' יש שם נכסים שאין להם אחריות אינם כלום:

דינר קאמר דקתני היה שם יתר דינר כו' ות"ק דמתני' הוא ת"ק דברייתא:

אלא כי הני תרי לישני קמאי בדינר מקרקע או בדינר משעבדי:

ואיפוך תריצותא וה"ק ת"ק באין בניה של ראשונה גם הם ונוטלין כתובת אמן משום תנאי בנין דכרין ואע"ג דליכא אלא מותר דינר מטלטלי או משעבדי ואתא ר"ש למימר אם יש מותר דינר מקרקעי ובני חרי אלו נוטלין כו' והשתא דר"ש לחומרא ולא שייך לאותובי הואיל ויש שם מבעי ליה:

ואנא ידענא כו' דאי בשתיחן בחייו דתרוייהו בתורת בנין דכרין אתו לא מצי למימר כתובה נעשית מותר לחברתה דהא לאו פריעת חוב הוא ואי הכא לא בעינן מותר היכא איתקן:

דלאו בת ירושה וליכא למיחש לאינצויי דהא לית לה בנכסים כח אלא כתובת אמה ובני שתים הראשונות שהם זכרים ובאים לירש יש בהם שכתובת אמן גדולה משל חברתה ואומרים טלו כתובת אמכם כבנין דכרין ואנו נטול כתובת אמנו ואי משום דליכא מותר דינר הרי פרענו בין שנינו הכתובה השלישית והיא נעשית מותר לשתיים שבחייו ומריבה אין כאן דאלו ואלו בתורת בנין דכרין נוטלין הכתובות וזו שנטלה משום חוב אין לה לריב שהרי אינה יורשת שתוכל לומר אתם יורשים הכתובות יתר על החלוקה:

ליחוש לאנצויי שיכול לומר בנה של זו בעלת חוב אתם למה תירשו את אבא יותר ממני שאתם באים ליטול כתובת אמכם יתר על החלוקה אם נטלתי אני כתובת אמי לא מאבי ירשתי אלא מאמי:

אפילו יש שם נכסים שאין להם אחריות - אין כלום, עד שיהא שם נכסים שיש להן אחריות יתר על שתי כתובות דינר (כתובות צא.)!

אלא הכא בדינר משעבדי קמיפלגי:
מר סבר: מבני חורין - אין, ממשעבדי - לא.
ומר סבר: אפילו ממשעבדי.

אי הכי, "רבי שמעון אומר: אם יש שם מותר דינר"?! "כיון שיש שם מותר דינר" - מיבעי ליה!

אלא:
בפחות מדינר קמיפלגי, מר סבר: דינר - אין, פחות מדינר - לא.
ומר סבר: אפילו פחות מדינר.

והא רבי שמעון "דינר" קאמר!

וכי תימא: איפוך - תנא קמא דמתניתין נמי דינר קאמר!

אלא:
כי הנהך תרי לישנאי קמאי ואיפוך.

אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא:
הלכתא: אחת בחייו ואחת במותו - יש להן כתובת בנין דכרין, וכתובה - נעשית מותר לחברתה.

בשלמא: אי אשמעינן: "אחת בחייו ואחת במותו - יש להן כתובת בנין דכרין", ולא אשמעינן: "כתובה - נעשית מותר לחברתה", הוה אמינא: אי איכא מותר דינר - אין, אי לא - לא.

אלא לישמעין: "כתובה נעשית מותר לחברתה", ואנא ידענא: "משום דאחת בחייו ואחת במותו - יש להן כתובת בנין דכרין"!

אי אשמעינן הכי,
הוה אמינא: כגון שנשא שלש נשים ומתו שתים בחייו ואחת במותו, והוה דמית לאחר מיתה - יולדת נקבה היא, ולאו בת ירושה היא.
אבל: אחת בחייו ואחת במותו - והא דלאחר מיתה יולדת זכר היא, אימא: ליחוש לאינצויי!
קא משמע לן.

4. צא, א-ב

רפ"י

מתני'

ויתומים מבקשים כתובת אמן. שכתובת אמם מרובה משל חברתה ואומרים בניה כתובת בנין דכרין נטול וכן אתם והשאר נחלק:

חולקין בשוה. כשאר כל ירושה לפי הגולגולת:

אם אמרו יתומים. בני הכתובה הגדולה:

הרי אנו מעלין על נכסי אבינו. מעלין דמיהן לקבלם עלינו ביוקר כדי דינר יתר על שוויין כדי שיהיה שם מותר דינר ויטלו כתובת אמם:

היו שם נכסים בראוי. שראויה ליפול להם ירושה מאבי אביהם אחר מות אביהם ולכשתפול יהיה שם מותר דינר בשתי הירושות:

אינן כבמוחזק. אינן נחשבין עכשיו להיות כאילו הן מוחזקין בהן כבר ויש כאן מותר דינר:

גמ'

מרובים. בשעת מיתה ואילו שמאום באותה שעה היה שם מותר דינר:

ונתמעטו. שהוזלו קודם ששמאו בב"ד:

כבר זכו בהם. יורשי כתובה הגדולה לזכות בכתובת אמם משעת מיתה שהיה שם מותר דינר:

זילו פייסינהו. ליורשי כתובה הגדולה:

סילוא דלא מבע דמא. קוץ שאינו מוציא דם בנוקבו בבשר כלומר שמתא ונדוי:

זכו בהן. יורשי כתובה הקטנה לחלוק הכל בשוה הואיל ובשעת מיתה לא הוה בהו מותר:

מתניתין

מי שהיה נשוי שתי נשים ומתו, ואחר כך מת הוא,

ויתומים מבקשין כתובת אמן,

ואין שם אלא שתי כתובות - חולקין בשוה.

היה שם מותר דינר: אלו - נוטלים כתובת אמן,

ואלו - נוטלים כתובת אמן.

אם אמרו יתומים: "אנחנו מעלים על נכסי אבינו יפה דינר",

כדי שיטלו כתובת אמן - אין שומעין להן,

אלא שמין את הנכסים בבית דין.

היו שם נכסים בראוי - אינן כבמוחזק.

רבי שמעון אומר:

אפילו יש שם נכסים שאין להם אחריות - אינן כלום,

עד שיהיו שם נכסים שיש להן אחריות יותר על שתי הכתובות דינר.

גמרא

תנו רבנן:

"לדו אלף ולדו חמש מאות:

אם יש שם מותר דינר: אלו - נוטלין כתובת אמן,

ואלו - נוטלין כתובת אמן,

ואם לאו - יחלקו בשוה".

פשיטא מרובין ונתמעטו - כבר זכו בהן יורשין.

מועטין ונתרבו - מאי?

תא שמע:

דניכסי דבי בר צרצור מועטין ונתרבו הו, ואתו לקמיה דרב עמרם,

אמר להו: זילו פייסינהו,

לא אשגחו.

אמר להו: אי לא מפייסיתו להו - מחינא לכו בסילוא דלא מבע דמא.

שדרינהו לקמיה דרב נחמן.

אמר להו: כשם שמרובין ונתמעטו - זכו בהן יורשין,

כה מועטין ונתרבו - זכו בהן יורשין.

צא, ב

5. צא, ב

(סימן: אלה ומאה מצוה בכתובה יעקב זקה שדויתו בדברים עסיקין)

רפ"י

מסקי ביה. נושים בו:
שקל. לוקח אלפא זוזי:
אי שויא לך. ההיא חדא לקבלה
 בחוב שלך ותניח לי את זו:
ואיסתלק. מתרוייהו:
היינו מתניי. ממתניי מצינן
 למיגמר האי דינא דלא מצי טעין
 ליה האי לוקח הכי שהיה מעלה
 על דמיה:
אית להו פסידא. לבני כתובה
 הקטנה בהעלותן של אלו:
וטירפא בכמה כתבינן. הרי
 לוקח זה מכרה לנושה באלף זוז
 לפצותו מחובו וחוזר לב"ד
 לכתוב לו שטר טירפא על זה
 שמכרה לו באחריות והרי
 טרפוה ממנו בדמי אלף זוז שהיה
 מחויב בכמה כתבינן ליה טירפא
 באלפא כשיעור החוב או בה'
 מאה שהרי כך קנאה ממנו:
קטיני דארעא. שדות קטנות:

ההוא גברא דהוּוּ מסקי ביה אלפא זוזי,
 הוּוּ ליה תרי אפדני,
 זבינהו חדא - בחמש מאה,
 וחדא - בחמש מאה.
 אתא בעל חוב טרפא לחדא מינייהו.
 הדר קטריף לאידה,
 שקל אלפא זוזי וקא אזיל לגביה, אמר ליה:

אי שניא לך אלפא זוזי לחיי,
 ואי לא שקיל אלפא זוזי ואיסתלק.

סבר רמי בר חמא למימר: היינו מתניתין: "אם אמרו יתומים:

"הרי אנו מעלין על נכסי אבינו יפה דינר".

אמר ליה רבא:

מי דמי?!

התם - אית להו פסידא ליתמי,

הכא - מי אית ליה פסידא?!

אלפא יהיב ואלפא שקיל!

וטירפא בכמה כתבינן?

רבינא אמר: באלפא

רב עזירא אמר: בחמש מאה.

והלכתא: בחמש מאה.

ההוא גברא דהוּוּ מסקי ביה מאה זוזי,

הוּוּ ליה תרי קטיני דארעא,

חד זבינהו - בחמשין,

וחד - בחמשין.

אתא בעל חוב טרפא לחד מינייהו.

הדר אתא וקטריף לאידה.

שקל מאה זוזי וקאזיל לגביה, ואמר ליה:

אי שניא לך מאה זוזי - לחיי,
 ואי לא שקול מאה זוזי - ואיסתלק.

סבר רב יוסף למימר: היינו מתניתין: "אם אמרו יתומים".

אמר ליה אבוי:

מי דמי?!

התם - אית להו פסידא ליתמי,

הכא - מאי פסידא אית ליה?!

מאה יהיב מאה שקיל!

וטירפא בכמה כתבינן?

רבינא אמר: במאה,

רב עזירא אמר: בחמשין.

והלכתא: בחמשין.

6. צא, ב

רש"י

מצוה על היתומים לפרוע חוב
 אביהן. משום כבוד אביהן אלא
 שאין לבית דין לכופן על כך דלאו
 מצות עשה מפורשת היא כסוכה
 וכלולב אלא מצוה בעלמא
 דרבנן:
 בדין קא טריף. שנכסי הלוח
 נשתעבדו לו:
 דלא אמרו ליה. כשפרעו את
 הראשונים:

ההוא גברא דהווי מסקי ביה מאה זוזי.
 שכיב,
 שבק קטינא דארעא דהוה שויא חמשין זוזי.
 אתא בעל חוב וקטריף ליה,
 אזול יתמי יהבו ליה חמשין זוזי,
 הדר קטריף לה.
 אתו לקמיה דאבוי,
 אמר להו: מצוה על היתומים לפרוע חוב אביהו,
 הני קמאי - מצוה עבדיתו,
 השתא כי טריף בדין קטריף.
 ולא אמרו דלא אמרו ליה: "הני חמשין זוזי דמי דארעא קטינא",
 אבל אמרו ליה: "הני חמשין זוזי דמי ארעא קטינא" - סלוקי סלקוה.

7. צא, ב - צב, א

רס"י

דמי קטינא. כשאר מכר ולא כפריעת החוב:
זבנה לכתובתה דאימיה. שהיתה נשואה לאחר ומכר כתובתה בחיי בעלה:

בטובת הנאה. בדבר מועט מפני שהוא ספק שמא תמות וירשנה בעלה או אפילו ימות בעלה בחייה שמא ימות הבן בחייה ולא תבא הזכות לידו ואין ללוקח בה כלום דלא היה זה שלוחו:

א"ל אי אתיא אימא וקא מערערא לא מפצינא לך. והמעות לא אחזיר לך דשלא באחריות אני מוכר לך:

אתא איהו וקא מערער. לומר אני תחת אמי עומד ואטלנו ואף המעות לא אחזיר דשלא באחריות סבירת וקבילת:

אחריות דנפשיה. אם יבא הוא ויערער דין הוא שיחזיר לו מעותיו ונהי נמי דחוזר במכירת הקרקע דאין אדם מקנה דבר שלא זכה בו כדתנני (ב"מ דף טז.) מה שאירש מאבא מכור לך לא אמר כלום והא לא דמיא לגזול שדה ומכרה וחזר ולקחה מבעלים הראשונים דקיי"ל בה (שם טו:) מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו דהתם לקחה דוקא דטרח אבתרה וזבנה כי היכי דליקום בהימנותיה עם לוקח אבל נפלה זו בירושה אמרינן התם ירושה ממילא הוה ולא טרח למיקם בהימנותיה וחוזר במכירתו ומחזיר המעות לשון אחר דזבנה לכתובתה דאימיה בטובת הנאה שדה שייחד אביו לאמו לכתובתה ומת ונפלו נכסים לפני זה וכל זמן שלא עמדה בדין אם מכרה זה המכר קיים ואינו יכול לחזור שהרי יורש הוא וכל הנכסים לפניו אלא שחייב לתת כתובה לאמו כשתתבענו ועל שדה זו שעבודה מוטל והיא יכולה לטורפה מיד הלוקח ומשום דא"ל האי אי אתיא אמי ומערערא לא מפצינא לך ותפסיד מעותיך לא מכרה אלא בדבר מועט:

שלא באחריות. כל מי שיטרפנה מידך אפי' בדין לא אחזיר לך המעות:
ומכרה לראובן. בעלים הראשונים:
באחריות. שכל מי שיטרפנה בדין יפצנה לו:

ואתא בעל חוב דראובן. שהיה שטרו קודם למכירה ראשונה שמכרה ראובן לשמעון ואילו בא ומצאה ביד שמעון הכי נמי הוה טריף לה:

דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה. כשם שאילו מכרה שמעון זה לאיש אחר באחריות ובא בעל חוב דראובן וטורפה היה שמעון מפצהו ועל ראובן לא יוכל לחזור שהרי שלא באחריות לקחה הימנו כך כשמכרה לראובן עצמו יפצה לו:

נהי דאחריות דעלמא. כל העוררים עליה שלא מחמת ראובן קיבל עליה שמעון:

אחריות דנפשיה. ערער הבא לו מחמת עצמו:

כבעל חוב דעלמא דמי. המעורר עליה שלא מחמת ראובן אלא מחמת מי שמכר לו לראובן תחלה וכשם שאם לקחה ראובן מלוי ומכרה לשמעון שאינו אחיו שלא באחריות וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות ובא בעל חוב דלוי הקודם לשטר מכירה ראשונה וטורפה מראובן צריך שמעון לפצותו שהרי באחריות מכרה והוא לקחה שלא באחריות אף כשירשה ראובן מיעקב ומכרה ובא בעל חוב דיעקב יפצנו שמעון ולא אמרי' דראובן כרעיה דאבוה הוא ואחריות דראובן לא קיבל עליה שמעון:

ההוא גברא דזבנה לכתובתה דאימיה בטובת הנאה, ואמר ליה: אי אתיא אם ומערערא - לא מפצינא לך. ושכיבא אימיה ולא איערערא, ואתא איהו וקא מערער.

סבר רמי בר חמא למימר: איהו במקום אימיה קאי.

אמר ליה רבא:

נהי דאחריות דידה - לא קביל עליה, אחריות דידיה - מי לא קביל!?

אמר רמי בר חמא:

ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות, ואתא שמעון ומכרה לראובן באחריות, ואתא בעל חוב ראובן וקטריף ליה מיניה, דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה.

צב, א

אמר ליה רבא:

נהי דאחריות דעלמא - קביל עליה, אחריות דנפשיה - מי קביל עליה!?

ומודה רבא:

בראובן שירש שדה מיעקב,

ומכרה לשמעון שלא באחריות, ואתא שמעון ומכרה לראובן באחריות, ואתא בעל חוב דיעקב וקטריף ליה מיניה, דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה מיניה.

מאי טעמא?

בעל חוב דיעקב - כבעל חוב דעלמא דמי.

8. צב, א

רפ"י

וזקפן עליו במלוה. שלא נתן לו שמעון דמי השדה אלא כתב לו שטר חוב עליהם:

ופייסיה בזוזי. במעות דמי השדה שהיה חייב ליתמי פייס את הנושה בשביל ראובן שבאחריות מכרה לו:

מטלטלי שביק אבון גבך. והיה בעל חוב של אבינו מסולק ממנו שאין לנו קרקע והמעות לא היה לך ליתן דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב ועתה גם אתה אין לך לחזור עלינו על האחריות לפי שאין לנו קרקע מאבינו:

מגבי. להו ארעא. כשתבעוהו היתומים יפרע להן קרקע בדמי המעות והדר גבי מנייהו בשביל אחריות אביהם ולא מצו למימר לא ירשנו קרקע זה מאבינו אלא לקחנוהו במעות דאמר להו ע"י שעבוד חוב אביכם באה לכם והרי היא לכם כירושת קרקע שלקח אביכם בחייו:

ב"ח. של אביהם: חוזר וגובה אותה מהם. כאילו נפלה להם ממש בירושה:

אמר רמי בר חמא:

ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות, וזקף עליו במלוה,

ומת ראובן,

ואתא בעל חוב דראובן וקטריף לה משמעון,

ופייסיה בזוזי,

דינא הוא דאמרי ליה בני ראובן: אנו מטלטלי שבק אבון גבך,

ומטלטלי דיתמי לבעל חוב - לא משתעבדי.

אמר רבא:

אי פקח אידך - מגבי להו ניהלייהו ארעא,

והדר גבי לה מינייהו כרב נחמן,

דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבונה:

יתומים שגבו קרקע בחובת אביהן - בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן.

9. צב, א-ב

רס"י

כל שדותיו. בשטר אחד דבשני שטרות אין גובין מלוי אלא אי"כ לקח משמעון אותה שלקח מראובן באחרונה דמצי אי"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו כשלקח את זו ואין זו בשעבודך דאין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין:

רצה מזה גובה רצה מזה גובה. וכדמסיים ואזיל דזבן לוי משמעון בינונית ששעבוד בעל חוב עליה ולא שבק בינונית משל ראובן אצל שמעון הלכך רצה לגבות משמעון עידית גובה דאמר ליה אתה לקחת כל השדות ונכנסת תחת ראובן להשתעבד לחובי וכל זמן שאמצא משל ראובן אצלך כלום לא אטריח את לוי שהניח לי מקום לגבות רצה מלוי גובה כגון אם לא ימצא אצל שמעון משל ראובן אלא זיבורית גובה בינונית מלוי דאי"ל לקחת את שעבודי בינונית שדיני מוטל עליה ואע"ג דאילו לקחה לוי לבינונית זו מראובן והניח אצלו זיבורית לא היה יכול בעל חוב דראובן לחזור על לוי כדתנן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין ואפי"ן זיבורית התם הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור רבנן מפני תקון העולם כל זמן שיש אצל בעל חובו כדי חובו לא יטרופ לקוחות אבל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מכח טירפא הוא בא:

אמר רבה:

ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון,
וחזר שמעון ומכר שדה אחת ללוי,
ואתא בעל חוב דראובן,
רצה - מזה גובה,
רצה - מזה גובה.

ולא אמרן אלא: דזבנה בינונית,
אבל זבנה עידית,

זבורית - מצי אמר ליה: להכי טרחי וזביני ארעא דלא חזיא לה.

ובינונית נמי לא אמרן אלא: דלא שבק בינונית דכותה,

צב, ב אבל שבק בינונית דכותה - מצי אמר ליה: הנחתי לה מקום לגבות הימנו.

10. צב, ב - צג, א

רפ"י

דינא הוא דאזיל ראובן ומפצי ליה. אם יש לו עליו שום גלגול דברים לחשוב חוב כנגד חוב או אישתבע לי דלא פרעתיך: לאו בעל דברים דידי את. איני טורף ממך כלום: דמפקת מיניה עלי הדר. מה שאתה מוציא ממנו יחזור עלי: ואיכא דאמרי אפילו שלא באחריות נמי. מכרה ראובן לשמעון לא מצי אמר ליה בעל חוב לראובן לאו בעל דברים דידי את: עסיקין. עוררין: עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אם לא נתן מעות: אין יכול לחזור בו. שהקרקע נקנה בחזקה כי א"ל חזק וקני ויש שמחזיקין מיד ונותנין מעות לאחר זמן ומשהחזיק בה נתחייב המעות: חייתא. שק קטן: דקיטרי. מלא קשרים: סברת וקבילת. בדמי חתיכות כסף כלומר נתרצית לאבד מעותיך מספק: אפי' באחריות נמי. מכרה לו אינו יכול לחזור בו מחמת עסיקין ולא אמרינן סוף סוף עליה הדר ואטרוחי דייני למה לן: דא"ל אחוי טירפך. שטר טירפא מבי"ד שכתבו לך שיצאה השדה מידך בדין ותחזור עלי לטרוף: ואשלם לך. וכל זמן שלא יצתה מידך לא אשלם שהרבה עוררין שאין זוכין בדין:

אמר אביי:

ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות, ואתא בעל חוב דראובן וקטריף לה מיניה, דינא הוא דאזיל ראובן ומפצי ליה, ולא מצי אמר ליה: לאו בעל דברים דידי את, משום דאמר ליה: דמפקת מיניה, עלי הדר.

ואיכא דאמרי:

אפילו שלא באחריות נמי, דאמר ליה: לא ניחא לי דתהוי ליה לשמעון תרעומת עלי.

אמר אביי:

ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליו עסיקין, צגא, עד שלא החזיק בה - יכול לחזור בו, משהחזיק בה - אינו יכול לחזור בו. משום דאמר ליה: חייתא דקיטרי סברת וקבילת.

ומאימת מחזיק בה?

מכי דייש אמצרי.

איכא דאמרי:

אפילו באחריות - נמי, דאמר ליה: אחוי טירפך ואשלם לך.

11. צג, א

רס"י

מתניתין

מי שהיה נשוי שלש נשים ומת,
כתובתה של זו - מנה,
ושל זו - מאתים,
ושל זו - שלש מאות,

ואין שם אלא מנה: חולקין - בשוה.

היו שם מאתים: של מנה - נוטלת חמשים,
של מאתים,

ושל שלש מאות - שלשה שלשה של זהב.

היו שם שלש מאות: של מנה - נוטלת חמשים,
ושל מאתים - מנה,

ושל שלש מאות - ששה של זהב.

וכן שלשה שהטילו לכיס,

פיחתו,

או הותירו - כך הן חולקין.

גמרא

"של מנה - נוטלת חמשים".

תלתין ותלתא ותילתא הוא דאית לה!

אמר שמואל:

בכותבת בעלת מאתים לבעלת מנה: "דין ודברים אין לי עמך במנה".

אי הכי,

אימא סיפא: "של מאתים ושל שלש מאות שלש של זהב".
תימא לה: הא סלקת נפשך מינה!

משום דאמרה לה: מדין ודברים הוא דסליקי נפשאי.

"היו שם שלש מאות: של מנה - נוטלת חמשים,
ושל מאתים - מנה,

ושל שלש מאות - ששה של זהב".

"של מאתים - מנה"?

שבעים וחמשה הוא דאית לה!

אמר שמואל:

בכותבת בעלת שלש מאות לבעלת מאתים,

ולבעלת מנה: "דין ודברים אין לי עמכם במנה".

רב יעקב מנהר פקוד משמיה דרבינא אמר:

רישא - בשתי תפיסות,

וסיפא - בשתי תפיסות.

"רישא בשתי תפיסות" - דנפלו שבועין וחמשה בחד זימנא,

ומאה ועשרים וחמשה בחד זימנא.

"סיפא בשתי תפיסות" - דנפלו שבועים וחמשה בחד זימנא,

ומאתים ועשרים וחמשה בחד זימנא.

מתני'

של זו מנה ושל זו מאתים כו'. ושלשתן
נחתמו ביום אחד דאי בתלתא יומי
הקודמת בשטר קודמת בגיבוי:

חולקות בשוה. שהרי כח שלשתן שוה
בשעבוד מנה דבכולהו איכא מנה:

היו שם מאתים. אין לבעלת מנה שעבוד
אלא במנה ראשון אבל במנה שני אין
שעבוד לשטרה של מנה:

נוטלת חמשים. בגמרא פריך עלה:

שלש של זהב. שלשה דינרי זהב וכל דינר
זהב עשרים וחמשה דינרי כסף כדאמר
בהזהב (ב"מ דף מה:). ושל מאתים כחה
שוה במאתים לבעלת שלש מאות שהרי
מאתים משועבדים לשטרה:

היו שם שלש מאות. מנה ראשון משועבד
לכולן והשני לבעלת מאתים ולבעלת שלש
מאות והשלישי לבעלת שלש מאות לבדה:

של מנה נוטלת חמשים. בגמ' פריך עלה:

ושל מאתים מנה. בגמ' מפרש לה:

ששה של זהב. הם מאה וחמשים זו:

שהטילו לכיס. מעות לקנות סחורה לשכר:
כך הן חולקין. כל אחד ואחד נוטל בשכר
וההפסד לפי מעותיו:

גמ'

תלתין ותלתא ותילתא הוא דאית לה.

דהיינו שליש של מנה שהרי אין לה חלק
במנה שני:

דין ודברים אין לי עמך במנה. כשתבואי
לדין לא אריב עמך במנה המשועבד לך ולא
יתמעט חלקך בשבילי הלכך היא ובעלת
שלש מאות חולקות אותו:

תימא לה. בעלת שלש מאות לבעלת מאתים
הא סליקת נפשך ממנה ואין לך לחלק אלא
במנה שני:

מדין ודברים סליקת נפשאי. לא נתתי
חלקי במתנה ומה שגבתה לא בשליחותי
גבתה שתאמר לי נטלה זו חלקך אני
סילקתי עצמי מלריב עמה ומלמעט חלקה
במנה וגבר ידה לגבות חצי המנה בשעבוד
שטרה עכשיו אני באה לחלוק עמך בנותר
שלא סילקתי עצמי מלריב עמך ושעבודי
ושעבודך שוים:

ע"ה הוא דאית לה. דהא כיון דאוקימנא
בכותבת בעלת מאתים כו' אין לה לחלוק
מעתה אלא במאה וחמשים אבל במנה
שלישי אין לה כלום:

אמר שמואל. סיפא בכותבת בעלת שלש
מאות כו' ובעלת מאתים לא כתבה כלום
הלכך מנה ראשון חולקות בעלת מאתים
ובעלת מנה ומנה שני חולקות בעלת מאתים
ובעלת שלש מאות ומנה שלישי כולה
לבעלת שלש מאות:

רבינא אמר. לא תוקמה בכותבת אלא
בשתי תפיסות שתפסו מטלטלין לכתובתן
ולא נמצאו להן מאתים בפעם אחת אלא
בשתי פעמים:

דנפלו להן ע"ה בחד זימנא. ובאו לדון
עליהם אמרינן להו חולקות בשוה שהרי
שעבוד שלשתן על מנה:

ומאה ועשרים וחמשה בחד זימנא. בעלת
מנה כבר גבתה כ"ה ובאת לריב על ע"ה
הלכך ע"ה משועבדים לכולנה וחולקין
אותן הרי ביד כל אחת חמשים והמותר אין
לבעלת מנה חלק בו היינו דקאמר של
מאתים ושל שלש מאות שלשה שלשה של
זהב:

**סיפא בשתי תפיסות כו' ומאתים ועשרים
וחמשה בחד זימנא**. ע"ה מינייהו יד כולן
שוין בו ובעלת מאתים שלא גבתה בתפיסה
ראשונה אלא עשרים וחמשה באה לריב על
שניה על קע"ה ופלגי ע"ה בין שלשתן ונמצא
ביד כל אחת חמשים ומאה בין בעלת
מאתים ובעלת שלש מאות וחצי מאה
שנשאר כולה לבעלת שלש מאות נמצאת
של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים מנה
ושל שלש מאות ק"נ שהן ששה דינרי זהב:

12. צג, א

רפ"י

אין אני רואה דבריו של ר' נתן
באלו. שאין זה דומה לשלשה
שהטילו לכיס דהתם שבח מעות
שהשביחו מעותיהן שקלי הלכך
כל אחד יטול לפי מעותיו אבל
הכא טעמא משום שיעבודא הוא
וכל נכסיו אחראין לכתובתה
הלכך שלש המנים משועבדין
לבעלת מנה כשאר חברותיה עד
שתגבה כל כתובתה לפיכך
חולקות בשוה:

תניא:

"זו משנת רבי נתן.

רבי אומר:

אין אני רואה דבריו של רבי נתן באלו,
אלא חולקות בשוה.

13. צג, א-ב

רפ"י

וְכֵן שְׁלֹשָׁה שְׁהֵטִילוּ.

אמר שמואל:

צג, ב שְׁנַיִם שְׁהֵטִילוּ לְפִים זֶה מִנֵּה וְזֶה מֵאֵתִים - אֲשֶׁר לְאִמְצַע.

אמר רבה:

מִסְתַּבְּרָא מִלִּיתִיה דְּשִׁמוּאֵל בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְחַרְיִשָּׁה,

אָבֵל בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְטַבִּיחָה:

זֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו,

וְזֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו.

ורב המנונא אמר:

אֲפִילוּ שׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְטַבִּיחָה - הַשְּׂכָר לְאִמְצַע.

מיתבי:

"שְׁנַיִם שְׁהֵטִילוּ לְפִים זֶה מִנֵּה וְזֶה מֵאֵתִים - הַשְּׂכָר לְאִמְצַע."

מאי לאו בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְטַבִּיחָה,

וְתִיבְתָא דְרַבָּה!

לא,

בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְחַרְיִשָּׁה.

אָבֵל שׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְטַבִּיחָה - מאי?

זֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו,

וְזֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו?!

אֲדַתְנִי סִיפָא: **"לִקַּח זֶה בְּשָׁלוּ וְזֶה בְּשָׁלוּ וְנִתְעַרְבוּ,**

זֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו,

וְזֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו,"

לִפְלוּג וְלִיתְנִי בְּדִידָה:

בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים: בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְחַרְיִשָּׁה,

אָבֵל בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְטַבִּיחָה: זֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו,

וְזֶה נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו!

הכי נמי קאמר:

בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים: בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְחַרְיִשָּׁה,

אָבֵל בְּשׁוּר לְחַרְיִשָּׁה וְעוֹמֵד לְטַבִּיחָה - נַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁלֶקַח זֶה בְּשָׁלוּ,

וְזֶה בְּשָׁלוּ וְנִתְעַרְבוּ,

זֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו

וְזֶה - נוֹטֵל לְפִי מְעוֹתָיו.

תנן: **"וְכֵן שְׁלֹשָׁה שְׁהֵטִילוּ לְכִיס,**

פְּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ - כִּף הוּ חוֹלְקִין."

מאי לאו **"פְּחַתוּ"** - פְּחַתוּ מְמִשׁ,

"הוֹתִירוּ" - הוֹתִירוּ מְמִשׁ?!

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה:

לא,

"הוֹתִירוּ" - זוּזֵי חֲדָתִי,

"פְּחַתוּ" - אִסְתִּירָא דְּצוֹנִיתָא.

השכר לאמצע. חולקין בשוה: **שור לחרישה.** שלקחו בהן שור לחרוש וחורשין בו ואין חלקו של זה מועיל בלא חלקו של זה כלום הלכך חולקין בשוה אבל שור לחרישה והשביח בבשר ושחטוהו:

זה נוטל לפי מעותיו כו'. שהרי מתחלק לאבריו והא דנקט ראשית מקחן לחרישה רבותא אשמועינן דאע"ג דמעיקרא אדעתא דלמיפלג בשוה נחות לשותפות השתא דשבח בבשר ושחטוהו והוא מתחלק לאבריו יטול איש לפי מעותיו:

לקח זה בשלו. שוורים בריאים במאתים: **זה בשלו.** שוורים כחושים במנה:

זה נוטל לפי מעותיו. דשור כחוש אין עבודתו דומה לשל בריא: **ליפלוג בדידיה.** אף כשהטילו לכיס מעות ולקחו בהמה אחת יחלקו ולימא זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו כו': **פחתו פחתו ממש כו'.** וקתני כך הן חולקין לפי המעות ותיובתא דשמואל:

זוזי חדתי. שמטילין זוזים ישנים ונתנו ונשאו בהם עד שנעשו חדשים ויוצאין הם בהוצאה הלכך חולקים לפי המעות דכל חד מאי דיהיב שקיל אבל אם הותירו יותר על החשבון השכר לאמצע:

איסתרי דצוניתא. שנפסלה המטבע ואין יוצאת בהוצאה ומי שיש לו מכה בפיסת רגלו מתחת קושר מהם שם דמעליא ליה חלודה דידהו וצורתא דידהו כדאמרינן במסכת שבת (דף סה.) יוצאין בסלע שעל הצינית ומפרש מאי צינית בת ארעא דכיון דישנו בעין נוטל כל אחד כחשבון שהטיל אבל אם פחתו מאה או חמשים זוז זה מפסיד מחצה וזה מחצה שהשכר וההפסד לאמצע:

14. צג, ב - צד, א

רס"י

מתני'

הראשונה נשבעת לשניה. אם שניה טוענת הואיל ואת באת ליטול תחלה השבעי לי שלא גבית משל בעלי כלום דלמא לא משתייר לי נכסים כשיעור כתובתי ואף שלישית תאמר כן לשניה ורביעית לשלישית אבל הרביעית נפרעת שלא בשבועה וכגון שהיתומים גדולים וקסבר האי תנא כי אמרו רבנן הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה ביתומים קטנים אמרו ולא בגדולים:

אף היא לא תפרע כו'. ובגמ' מפרש פלוגתייהו במאי:

היו כולן יוצאות ביום אחד. כלומר יוצאות לפנינו ומלמדות שכולן נכתבו ביום אחד:

כל הקודמת לחברתה שעה אחת. בכתובתה:

זכתה. אם השעות מפורשות בתוכן כגון באחת כתוב ביום פלוני בשעה שלישית ובשניה בשעה רביעית וכן בכולן:

גמ'

כגון שנמצאת אחת. מן השלש שדות שגבו ג' נשים ראשונות: שדה שאינה שלו. שנודע שגזלה וסוף שיבואו בעלים ויטלוה ממנה וכשבאה רביעית לגבות כתובתה משדה רביעית באה זו ועומדת לאמר למחר יבא הנגזל ויטול שדהו מידי ונמצאתי קרחת רצוני שתשבעי שלא גבית כתובתיך בחיי הבעל:

ובבעל חוב מאוחר שקדם וגבה קמיפלגי ת"ק סבר מה שגבה לא גבה. הלכך למה תשבע אם יבא הנגזל ויטרוף מזו תחזור היא על הרביעית ותטול ממנה מה שגבתה דהויא לה רביעית בעל חוב מאוחר:

ובן ננס סבר מה שגבה גבה. ואין השלישית חוזרת עליה לפיכך יכולה להשביעה:

דכולי עלמא מה שגבה לא גבה. ושבועה דבן ננס טעמא מאי דקסבר חיישינן שמא תכסיף הרביעית הזאת את השדה שהיא גובה דכי חזיא דלא משבעינן לה ידעא דהדרא שלישיית עילוה כשיטלו מה שבידה ולא חיישא הך רביעית לאשבוחי לארעא אלא שמטה ואכלה ות"ק לא חייש לשמא תכסיף:

דאבבי קשישא איכא בינייהו. והיתומים באים להשביעה ולא בנמצאת שדה שאינה שלו מיירי:

יתומים שאמרו. הבא ליפרע מהם לא יפרע אלא בשבועה אף בגדולים אמרו:

מתניתין

מי שהיה נשוי ארבע נשים ומת:

הראשונה - קודמת לשניה,

ושניה - לשלישית,

ושלישית - לרביעית.

וראשונה - נשבעת לשניה,

ושניה - לשלישית,

ושלישית - לרביעית,

והרביעית - נפרעת בלא שבועה.

בן ננס אומר:

וכי מפני שהיא אחרונה - נשפרת?

אף היא לא תפרע אלא בשבועה.

היו יוצאות כולן ביום אחד - כל הקודמת לחברתה אפילו שעה אחת זכתה.

וכן היו כותבין בירושלים שעות.

היו כולן יוצאות בשעה אחת,

ואין שם אלא מנה - חולקות בשוה.

גמרא

במאי קמיפלגי?

אמר שמואל:

כגון שנמצאת אחת מהן שדה שאינה שלו. צד, א

וכבעל חוב מאוחר שקדם וגבה קמיפלגי:

תנא קמא סבר: מה שגבה - לא גבה,

ובן ננס סבר: מה שגבה - גבה.

רב נחמן אמר רבה בר אבון:

דכולי עלמא: מה שגבה - לא גבה,

והכא בחיישינן שמא תכסיף קמיפלגי:

מר סבר: חיישינן שמא תכסיף,

ומר סבר: לא חיישינן שמא תכסיף.

אבבי אמר:

דאבבי קשישא איכא בינייהו:

דתני אבבי קשישא:

"יתומים שאמרו - גדולים,

ואין צריך לומר קטנים".

תנא קמא - לית ליה דאבבי קשישא,

ובן ננס - אית ליה דאבבי קשישא.

15. צד, א

רס"י

תרי אחי ותרי שותפי. או תרי שותפי:
 ואזל חד מינייהו בהדיה לדינא. בדבר השותפות ויצא השותף חייב:
 לא מצי. שותף חבירו למימר לבעל הדין:
 אנת לאו בעל דברים דידי את. בדין זה שנתחייב חברי אני אדין עמך בחלקי:
 ואילו ראשונה לשלישית לא קתני. דתשבע לפי שנשבעה:
 ולא אמרן. שיחזיר וידון:
 אלא דלא הוה. האי שותף במתא כשבא חבירו לדין:

אמר רב הונא:
 הני תרי אחי,
 ותרי שותפי - דאית להו דינא בהדי חד,
 ואזל חד מינייהו בהדיה לדינא,
 לא מצי אידך למימר ליה: את לאו בעל דברים דידי את,
 אלא שלחותיה עבד.

אקלע רב נחמן לסורא,
 שילוהי: כי האי גוונא מאי?

אמר להו:
 מתניתין היא:
 "הראשונה - נשבעת לשניה,
 ושניה - לשלישית,
 ושלישית - לרביעית".
 ואילו ראשונה לשלישית - לא קתני,
 מאי טעמא?
 לאו משום דשלחותה עבדה.

מי דמי?
 התי - שבועה לאחד ושבועה למאה,
 הקא - אמר: אילו אנא הווי, טעיננא טפי!

ולא אמרן אלא דלא איתיה במתא,
 אבל איתיה במתא - איבעי ליה למיתי.

16. צד, א-ב

רפ"י

ב' שטרות. מכר שדה אחת לשני בני אדם ביום אחד : **שודא דדייני.** לפי ראות עיני הדיינין יטילו הזכות והחובה : **שודא.** לשון השלכה כמו ירה בים דמתרגם שדי בימא (שמות טו) :

כרבי מאיר דאמר. לענין גט עדי חתימה עיקר כריתות וכן לענין השטרות ואלו שניהם נחתמו ביום אחד ובמקום שאין כותבין שעות גלו דעתייהו דאין מקפידין על הקודם לחבירו ואפילו זה שחרית וזה במנחה אין זה גובה יותר מזה הלכך מאי שודא דדייני איכא למימר אין אדם יכול ליפות כחו של זה משל זה :

ושמואל דאמר כרבי אלעזר דאמר. אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו בפני עדים גובה מנכסים משועבדים שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם שמא ימותו עדי מסירה או ילכו למדינת הים אלמא עדי מסירה עיקר והכא יש לומר שמא האחד היה חביב עליו יותר וקדם ומסרו לו ואת השני הטעה וכי לא ידעינן נימא שודא דדייני לפי מה שהם רואים מי מהם היה רגיל אצלו יותר שודא עדיפא מחלוקה :

דכולי עלמא כר' אלעזר. דקיימא לן כוותיה בגטין ואיכא למימר שודא ואיכא למימר חלוקה ובהא פליגי :

חולקין. אלמא חלוקה עדיפא : **ר"מ היא.** וליכא למימר שודא בחתימתו :

כתב לאחד. השטר ולא מסר לו עד שכתב שטר שני לאחר עליה ומסר לו :

ואי ר"מ כו'. אלא לאו רבי אלעזר ואיכא למימר שודא ואיכא למימר חלוקה וקתני חולקין אלמא חלוקה עדיפא :

תנאי היא. איכא למי"ד שודא עדיף ואיכא למי"ד חלוקה עדיפא :

וחכ"א כו'. בשלהי פ"ק דגטין הולך מנה לפלוני והלך וביקשו ולא מצאו שמת יחזרו למשלח מת המשלח יחזרו ליורשים כו' עד וחכ"א יחלוקו יורשי משלח ויורשי מי שנשתלחו לו וכאן אמרו מה שירצה שלישי יעשה דהיינו שליח יעשה אלמא שודא עדיפא :

"היו יוצאות בולן ביום אחד - כל הקודמת לחברתה אפילו שעה אחת זכתה" .

אתמר :

שני שטרות היוצאים ביום אחד :

רב אמר : חולקין ,

ושמואל אמר : שודא דדייני .

ל"מא רב דאמר כרבי מאיר ,

דאמר : "עדי חתימה כרת" ,

ושמואל דאמר כרבי אלעזר ,

דאמר : "עדי מסירה כרת" .

צד, ב

לא ,

דכולי עלמא כרבי אלעזר ,

והכא בהא קמיפלגי :

רב סבר : חלוקה עדיפא ,

ושמואל סבר : שודא דדייני עדיפא .

ומי מצית מוקמת ליה לרב כרבי אלעזר?!

והאמר רב יהודה אמר רב :

הלכה כרבי אלעזר בגיטין .

כי אמריתיה קמיה דשמואל , אמר : אף בשטרות .

מפלל דרב סבר : בשטרות - לא!

אלא :

מחזורתא : רב - כרבי מאיר ,

ושמואל - כרבי אלעזר .

מיתבי :

"שני שטרות היוצאים ביום אחד - חולקין" ,

תיובתא דשמואל!

אמר לך שמואל :

הא מני?

רבי מאיר היא ,

ואנא דאמרי כרבי אלעזר .

אי רבי מאיר - אימא סיפא : **"כתב לאחד ומסר לאחר - זה שמסר לו קנה"** .

ואי רבי מאיר - אמאי קנה?

האמר : עדי חתימה כרת!

תנאי היא ,

דתנאי :

"וחכמים אומרים :

יחלוקו ,

וכאן אמרו : מה שירצה השליש - יעשה" .

17. צד, ב - צה, א

רס"י

אמיה דרמי בר חמא בר חמא כו'. ולא נודע למי מסרה תחלה שטר מתנה:
אטו בירושלים יתבינן כו'. וכיון דלא הקפידו בני מקום לכתוב שעות גילו מנהגם שאין הולכים אחר הקודם לבו ביום ושניהם שוים:
אלא מר מאי טעמא עבד הכי. ולא אמר יחלוקו:
שודא דדייני. כרבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי ולי נראה שזה היה חביב לה יותר וקדמה ומסרה לו תחלה:
א"ל אנא נמי. תיהוי דידי שודא דדייני וכיון שפסקתי אני הדין שוב אין לך כח להוציא מידו שהרי יצא מביד זכאי בשודא דדייני:
אנא דיינא. על פי ראש גלותא והישיבה:
לאו בתורת הכי אתית לה. לא אמרת טעם שלך משום שודא דדייני אלא משום דקדים בחתימה כרבי מאיר ובזו טעית דהא לאו בירושלים יתבינן:
הנהו תרי שטרי. של מכר שיצאו על שדה אחת:
טירפא. לטרוף לקוחות מר"ח אייר שהרי מכרה לו באחריות:
יכלי למימר. לקוחות:
את בר חד בניסן את. ושטרך קודם ושלא כדין נטלה ממך:
מאי תקנתיה. דהאי:
נכתבו הרשאה להדדי. יבקש מאת חברו בר חמשה בניסן וימסור לו שטרו ויכתוב לו הרשאה עליו לטרוף לקוחות ואם יאמרו לו בר חד בניסן את אומר להם אני בא לטרוף בשביל מעות של חמשה בניסן שהרי לשנינו מכרה באחריות ואני בא בהרשאה עליכם מכחו ואם יאמרו לו הוא קדם ואת בר כ"ט בניסן היית אומר להם אני בא מחמת עצמי:

אמיה דרמי בר חמא כתבתיהו לנכסה לרמי בר חמא בצפרא, לאורתא כתבתיהו למר עוקבא בר חמא.
 אתא רמי בר חמא לקמיה דרב שישת - אוקמיה בנכסא.
 אתא מר עוקבא לקמיה דרב נחמן - אוקמיה בנכסא.
 אתא רב שישת לקמיה דרב נחמן,
 אמר ליה: מאי טעמא עבד מר הכי?
 אמר ליה: ומאי טעמא עבד מר הכי?
 אמר ליה: דקדים.
 אמר ליה: אטו בירושלים יתבינן דכתבינן שעות?!
 אלא מר מאי טעמא עבד הכי?
 אמר ליה: שודא דדייני.
 אמר ליה: אנא נמי שודא דדייני.
 אמר ליה: חדא - דאנא דיינא,
 ומר לאו דיינא.
 ועוד - מעיקרא לאו בתורת הכי אתית לה.

הנהו תרי שטרי דאתו לקמיה דרב יוסף,
 חד - הוה כתוב בחמשא בניסן,
 וחד - הוה כתוב ביה בניסן סתמא.
 אוקמיה רב יוסף להווא דחמשא בניסן בנכסים.

אמר ליה אידך:
 ואנא אפסיד?!

אמר ליה:
 את ידך על התחתונה,
 אימא בר עשרים ותשעה בניסן את.

אמר ליה:
צה,א ונכתוב לי מר^א טירפא מאיר ואילך.

אמר ליה:
 יכלי למימר לך: את בר חד בניסן את.

מאי תקנתיה?

נכתבו הרשאה להדדי.

18. צה, א

רפ"י

מתני'

ומכר את שדהו. המשועבד לכתובות:
הראשונה. שנשא תחלה:
השניה מוציאה. כשימות בעלה:
וכן בעל חוב וכן אשה בעלת חוב.
מפרש בגמ':

גמ'

בשקנו מידה. ואמרי' בהכותב לאשתו דהיכא דקנו מידו מגופה של קרקע קנו מידו:
מקחו בטל. משמע לגמרי ואפי' בחיי הבעל ובבבא בתרא מוקמינן לה באחת מאותן שלש שדות או ייחדה לה לכתובתה או כתב לה בתוך הכתובה או שהכניסה לו שום משלה:
כתב לראשון. שטר מכר על שדה אחת:

ולא חתמה לו. לא הודית באותו מכר וכתב שטר אחר ללוקח שני על שדה אחרת וחתמה לו:
אבדה כתובתה. אם אין שם בני חורין שהרי הראשון אומר הנחת ליד מקום לגבות הימנו:
יכולה היא שתאמר כו'. מן השני תגבה:

ורבי. דסתמינהו למשניות הכא בכתובות סתם לן כר"מ ובמס' גיטין סתם לן מקחו בטל כר' יהודה:

אמר רב פפא. מתני' כשהיתה גרושה ואחר כך כתבה לו ללוקח כן:

רב אשי אמר. אפי' ביושבת תחתיו ותרוייהו סתמי כר"מ ומתני' דגיטין דלקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה להכי מקחו בטל דעד כאן לא קאמר ר"מ בברייתא איבדה כתובתה אלא בשני לקוחות והא חזינן דבראשון לא עשתה נחת רוח לבעלה הלכך לא מצית למימר כי חתמה לשני נחת רוח עשיתי לבעלי:

ומתניתין. דהכא דאשמעינן מינה חתימתה קיימת:
בדכתב. הבעל לאחר קודם לזה ולא חתמה לו ולזה חתמה:

מתניתין

מי שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו, וכתבה ראשונה ללוקח: "דין ודברים אין לי עמך", השניה - מוציאה מהלוקח, וראשונה - מן השניה, והלוקח - מן הראשונה, וחוזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהם.

וכן בעל חוב, וכן אשה בעלת חוב.

גמרא

וכי כתבה ליה - מאי הוי?

והתניא:

"האומר לחבירו: 'דין ודברים אין לי על שדה זו', 'אין לי עסק בה', 'די מסולקת הימנה' - לא אומר כלום!"

הכא במאי עסקינן: בשקנו מידה.

וכי קנו מידה - מאי הוי?

תימא: נחת רוח עשיתי לבעלי.

מי לא תנן:

"לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה - מקחו בטל." אלמא: יכולה היא שתאמר: "נחת רוח עשיתי לבעלי!"

אמר רב זירא אמר רב הסדא:

לא קשיא:

הא - רבי מאיר,

הא - רבי יהודה.

דתניא:

"כתב לראשון - ולא חתמה לו,

לשני - וחתמה לו,

איבדה כתובתה,

דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר:

יכולה היא שתאמר: "נחת רוח עשיתי לבעלי,

אתם מה לכם עלי?"

ורבי סתם לה הכא - כרבי מאיר,

וסתם לה התם - כרבי יהודה!?

אמר רב פפא:

בגרושה,

ודברי הכל.

רב אשי אמר:

כולה רבי מאיר היא,

ועד כאן לא קאמר רבי מאיר התם - אלא בשני לקוחות,

דאמרי לה: אי איתא דנחת רוח עבדת לקמא איבעי לך למיעבד.

אבל בלוקח אחד - אפילו רבי מאיר מודה,

ומתניתין - דכתב ליה לאחר.

19. **צה, א-ב**

רפ"י

אישתדוף בני חרי. לאחר שלקחו הלקוחות: **אישתדוף.** נתקלקלו: **מראשון מיהא תגבי.** שהרי נתקלקל זכותה במקום שהניח לה לגבות והוה ליה כאשתדוף: **ועוד תניא.** דמראשון לא תגבה: **הכי גרסינן התם איהו דאפסיד אנפשיה.** וכולה רבא קאמר לה לא תימא מאי איבדה כתובתה משני דאף מראשון איבדה אפ"ה לא נפשוט מינה אישתדוף בני חרי לא טריף ממשעבדי דהתם היא דאבדה כתובתה והא דקתני אין לו על לוקח ראשון כלום חד טעמא הוא האי דלא הדר גבי מהראשון משום דאפסיד נפשיה בידים שכתב לשני דין ודברים אין לי עמך ולא דמי לאשתדוף: **והא מעשים בכל יום.** דדיינין דנין דכיון דאשתדוף בני חרי טריף ממשעבדי: **פרדיסא.** כרם: **לעשר שנים.** שיאכלנה עשר שנים ותחזור לבעלים בלא מעות דכתב ליה במשלם שניא אילין תיפוק ארעא דין בלא כסף: **וקש.** הזקין: **איהו אפסיד אנפשיה.** לוקח שלקח שדה מיד זה שמשכן כרם זה באחריות לאוכלו י' שנים: **עביד דקיש.** והדר מלוה על הלקוחות:

תנן התם:

"אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין, ואפילו הן זיבורית" (גיטין מח:).

איבעיא להו:

אישתדוף בני חרי, מהו דליטרוף ממשעבדי?

תא שמע:

"כתב לראשון - ולא חתמה לו,

לשני - וחתמה לו,

איבדה כתובתה,

דברי דבי מאיר."

ואי סלקא דעתך: אישתדוף בני חרי טריף ממשעבדי - נהי דאיבדה כתובתה משני, מראשון מיהא תיגבי!

אמר רב נחמן בר יצחק:

מאי "איבדה"?

איבדה משני.

אמר רבא:

שתי תשובות בדבר:

חדא - ד"איבדה" לגמרי משמע.

ועוד תניא:

"לזה מן האחד ומכר נכסיו לשנים,

וכתב בעל חוב ללוקח שני: "דין ודברים אין לי עמך" -

אין לו על לוקח ראשון כלום,

מפני שיכול לומר: הנחתי לך מקום לגבות הימנו!"

¹⁸⁹התם איהו דאפסיד נפשיה בידים.

אמר ליה רב יימר לרב אשי:

צה, ב

והא מעשים בכל יום,

דההוא גברא דמישכן ליה פרדיסא לחבריה לעשר שנין וקש לחמש שנין,

ואתא לקמיהו דרבנן וכתבו ליה: טירפא!

התם נמי אינהו הוא דאפסידו אנפשיהו,

כיון דהוה ידעי דפרדיסא עביד דקיש,

לא איבעי להו למיזבן.

והלכתא:

אישתדוף בני חרי - טרפא ממשעבדי.

20. צה, ב

רש"י

נכסי ליד. אמר לפנויה נכסי ליד
ואחריך לפלוגי:
כי האי תנא. כר"ש דאמר
מכירתו מכירה:
ואמר אביי נכסי ליד כו'. לקמן
מוקמי להא שמעתא בתרייתא
באומר לנשואה:
הבעל מוציא מיד הלוקח. אם
בא לדון עמו יכול הוא לזכות
בדין שהוא לוקח ראשון:
ואחריך. יכול להוציא מיד הבעל
דכי אמר אביי אין לאחריך
במקום הבעל כלום שנתן לה
כשהיא פנויה וניסת אבל באומר
לנשואה ה"ק לה אחריך ליקני
בעל לא ליקני:
ולוקח מיד אחריך. כר"ש דאמר
דמכירת הראשון מכירה:
ומוקמינן לה בידא דלוקח. אין
ביד נזקקין [בפעם הזאת אם בא
להוציאן מיד הלוקח שאין הפעם
הזאת דומה לראשונה מתחלה
שנכנס להם לוקח זה מכח
מכירת האשה ומיד האשה יכול
הבעל לטעון אני לקחתי ראשון
אבל בזו שהוציאן מיד אחריך
שאינן הבעל זוכה אצלו בדין אין
בית דין נזקקין לבעל כדקאמר
טעמיה לקמיה:

אמר אביי:

"נכסי - ליה,

ואחריך - לפלוגי",

ועמדה וניסת: בעל - לוקח הוי,

ואין ל"אחריך" במקום בעל - כלום.

כמאן?

כי האי תנא,

דתנא:

"נכסי - ליה,

ואחריך - לפלוגי",

ירד הראשון ומכר,

השני - מוציא מיד הלוקחות,

דברי רבי.

רבן שמעון בן גמליאל אומר:

אין לשני אלא מה ששייר ראשון".

ומי אמר אביי הכי?!

והאמר אביי:

איזהו "רשע ערום" (סוטה כ:)?

זה המשיא עצה למכור בנכסים כרבן שמעון בן גמליאל!

מי קאמר תינשא?

נשאת" קאמר.

ואמר אביי:

"נכסי - ליה,

ואחריך - לפלוגי".

ומכרה,

ומתה - הבעל מוציא מיד הלוקחות.

ו"אחריך" - מיד בעל,

ולוקח - מיד "אחריך" - ומוקמינן לכולהו בידא דלוקח.

מאי שנא מהא דתנו:

"וחזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהן"?

התם - אית להו פסידא לכולהו,

הכא - לוקח הוא דאית ליה פסידא.

אזל רפרם אמר לשמעתיא קמיה דרב אשי,

מי אמר אביי הכי?!

והאמר אביי:

"נכסי - ליה,

ואחריך - לפלוגי",

ועמדה וניסת - בעל לוקח הוי ואין ל"אחריך" במקום בעל - כלום!

אמר ליה:

התם - דאמר לה כשהיא פנויה,

הכא - דאמר לה כשהיא נשואה.

מאי קאמר לה: "אחריך" - ליקני,

בעל - לא ליקני.

21. צה, ב

רס"י

"וְכֵן בַּעַל חוֹב."

תנא:

**"וְכֵן בַּעַל חוֹב וְשְׁנֵי לְקוּחוֹת,
וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלַת חוֹב וְשְׁנֵי לְקוּחוֹת."****הדרן עלך מי שהיה נשוי**

וכן בעל חוב ושני לקוחות. ראובן נושה בשמעון מנה ולו שתי שדות ומכרן לשנים זו בחמשים וזו בחמשים וכתב ב"ח ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך ב"ח נוטל מיד הראשון וכאן אין לומר הנחתי מקום שתגבה הימנו שהרי חובו כנגד שתיהן ולוקח ראשון מוציא מיד השני וב"ח חוזר ומוציא אף זו מן הראשון ולוקח שני מב"ח וחוזרין חלילה עד שיעשו פשרה:

וכן אשה בעלת חוב. שהיה לה חוב כתובתה על בעלה ומכר שתי שדותיו לשנים ואין בשניהם אלא כדי כתובתה וכתבה לשני דין ודברים אין לי עמך האשה מוציאה מיד לוקח ראשון והוא מן השני והאשה מן הראשון והשני מן האשה ולוקח ראשון מיד השני וחוזרין חלילה: